

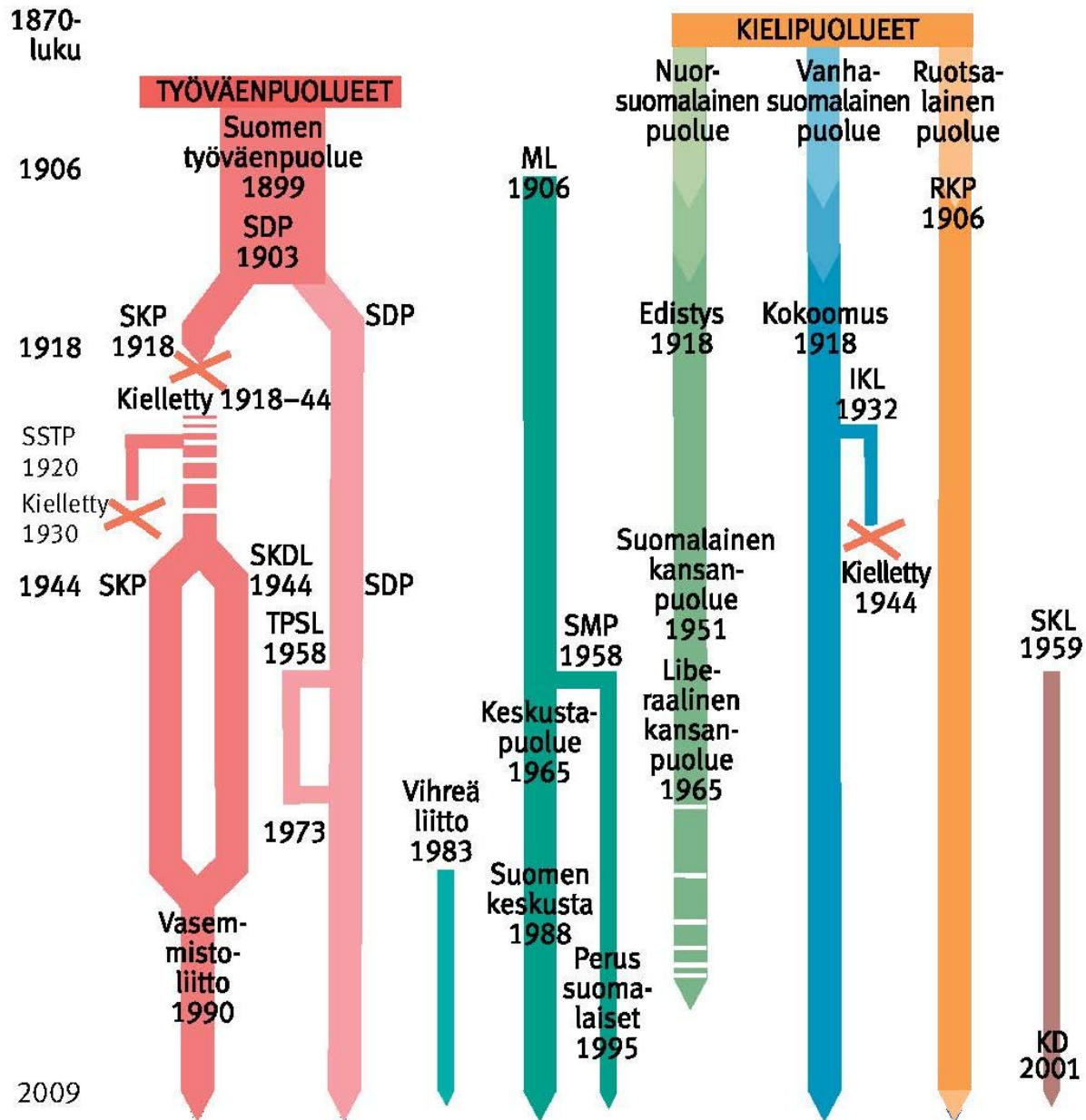
Luku 10

Puolueet osana demokratiaa

Oppikirjan sivut 84-93.

Suomen puoluejärjestelmä (eduskuntapuolueet)

Puolueiden syntyminen

1. Ennen itsenäistymistä;

- kielipuolueet
- suhtautuminen sortokausiin
- työväenpuolue/talonpoikaispuolue

2. Itsenäistymisen aikoihin, sisällissota;

- ideologiat;
  - porvarillisuus, konservatismi ja liberalismi
  - kommunismi ja sosialismi (liberalismi)

3. IIMS:n jälkeen

- puoluekentän hajaantuminen, uusia puolueita
- suhtautuminen asiakysymyksiin

PUOLUEIDEN TEHTÄVÄT (t. 1)

DEMOKRATIAN MAHDOLLISTAMINEN:

➤ **Demokratiassa tarvitaan vaaleja.**

– Ehdokkaita on vaikea valita, jos he eivät ole järjestäytyneet samankaltaisesti ajattelevien ihmisten ryhmiksi.

➤ **Aktiiviset ihmiset saavat puolueissa mahdollisuuden toimia.**

➤ **Puolueet kouluttavat jäseniään toimimaan politiikassa.**

❖ **Toisaalta pienen mittakaavan edustuksellisessa demokratiassa ei tarvita puolueita.**

❖ **Esim. koulun opiskelijakunnan voi valita pelkällä yksilövaalilla, koska ehdokkaita on niin vähän.**

PUOLUEIDEN TEHTÄVÄT (t. 1)

- **organisoitu joukkojärjestö**
–esim. vaaliorganisaatio
- **mielipiteiden kanavointi**
- **yhteiskunnallisen keskustelun virittäjä**
- **koulutus- ja propagandatyö**
- **sosiaalisen kohoamisen väylä**
- **puolueilla pyrkimys valtaan!**
- **Tehtävä 2 → kuvio s. 91**

PUOLUEJÄRJESTELMÄT, (t. 2.)

- **Perustana: luokkarakenne, taloudelliset tekijät, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset aatteet** (sosioekonominen asema)
  - **suhtautuminen talouteen** (hyvinvointipalvelut, verotus), **maanpuolustukseen, maahanmuuttoon, EU:hun...**
- **puolueiden ryhmittely:**
  - **luokka- ja yleispuolueet**
  - **porvarilliset ja sosialistiset puolueet**
  - **oikeisto – keskusta – vasemmisto**
  - **liberaali - konservatiivi**
- **erilaiset puolueolot:**
  - **Monipuoluejärjestelmä, 2-puoluejärjestelmä, 1-puoluejärjestelmä...**

Tehtävä 2.: Vasemmisto ja oikeisto

Suhtautuminen:

- **verotukseen (progressio)**
- **tulonjakoon (tuloerot)**
- **vastuuseen hyvinvoinnista**
- **palveluiden tuottamiseen**
- **yrittämiseen**
- **julkisen vallan rooliin**
- **työsopimukseen**
- .....

Tehtävä 2.: Vasemmisto vai oikeisto

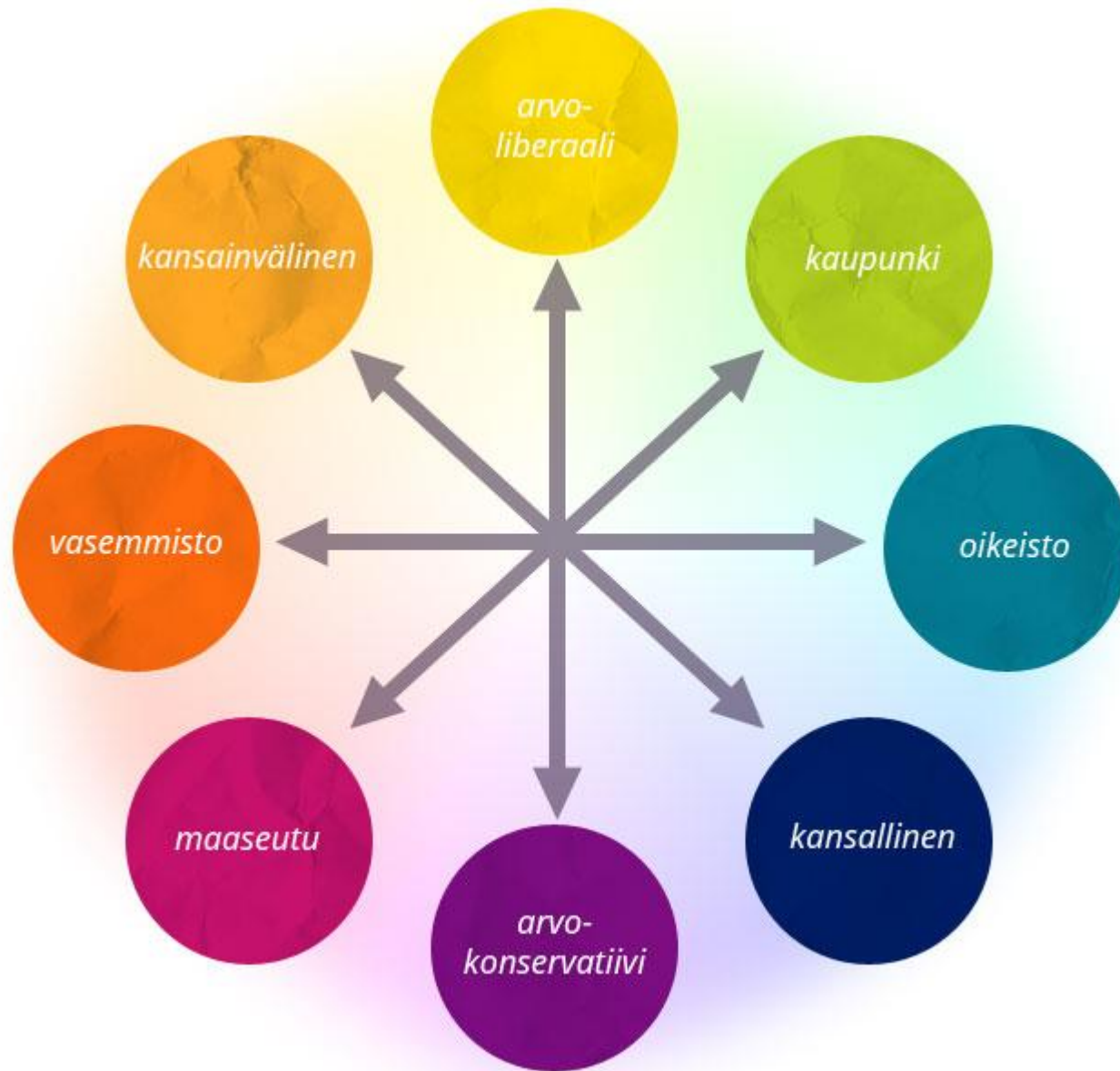
Vasemmisto :

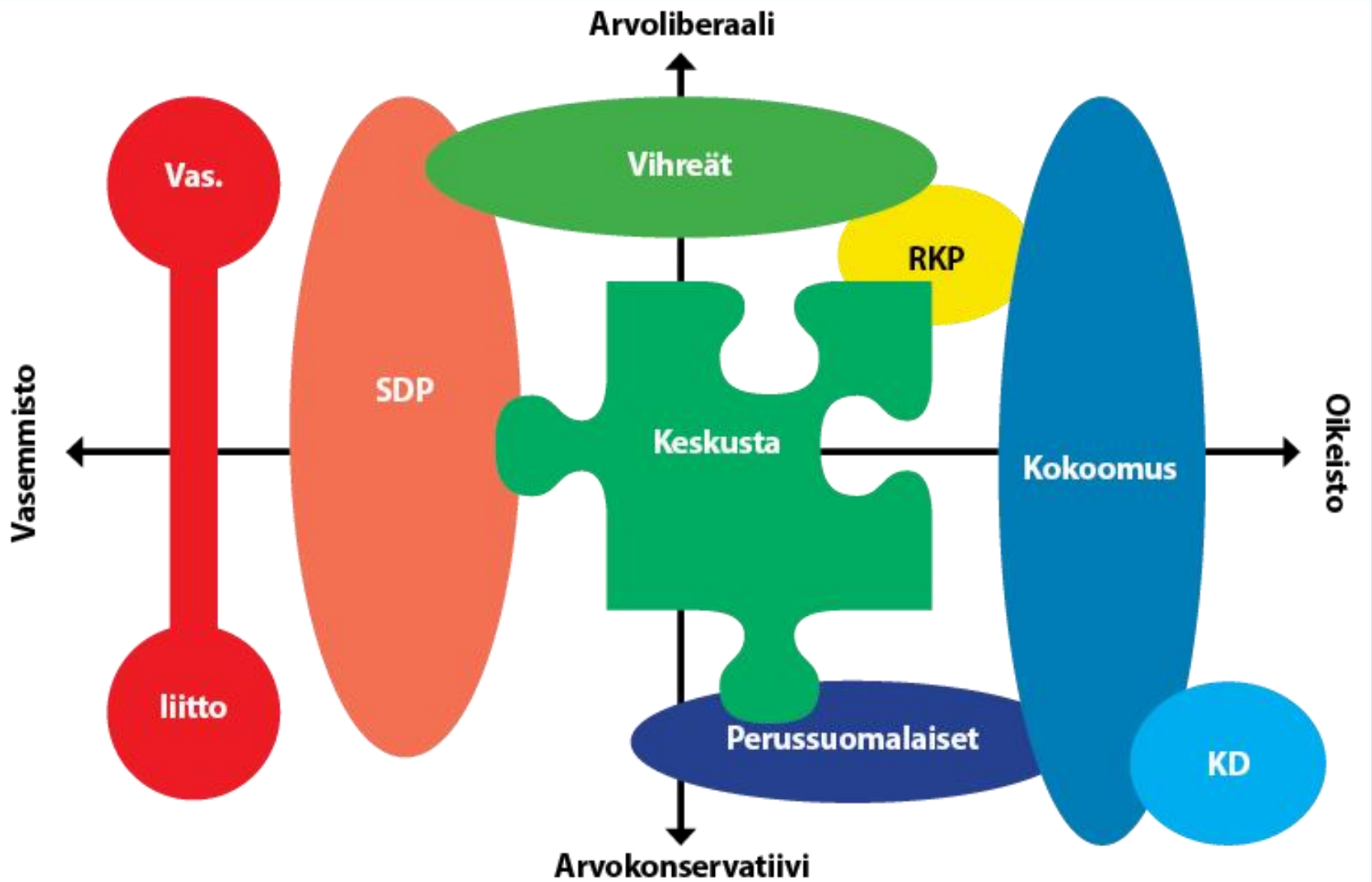
- **julkiselle vallalle vastuuta**
- **kunnan tuotettava julkiset palvelut**
- **tuloeroja tasattava**
- **verotuksen progressiivisuus hyvä**
- **yhteiskunnan oltava tasa-arvoinen**
- **työntekijöiden eduista pidettävä huolta**

Tehtävä 2.: Vasemmisto vai oikeisto

Oikeisto:

- **yksilölle vastuu omasta hyvinvoinnistaan**
- **palveluiden kilpailuttaminen hyvä**
- **yksityisten yritysten roolia palveluiden tarjoajina korostettava**
- **tuloeroja tasattava, mutta järjestelmän säilyttävä kannustavana**
- **jyrkkä progressio ei hyvä asia**
- **yhteiskunnan oltava kannustava**
- **yrittämisen oltava kannattavaa ja yritysten eduista huolehdittava**

Kuvion lähde: Jyrki Kasvi

Puolueen perustaminen (t. 3)

- Vuoden 1969 puoluelaki:
- **rekisteröity puolue (r.p.):**
  - **ote yhdistysrekisteristä**
    - säännöt
    - puolueohjelma
  - **luettelo jäsenistä** (kannattajakortit) **yli 5000 kannattajaa (OM)**
- **demokraattiset menetelmät päätöksenteossa**
- **perustana sananvapaus, kokoontumis-vapaus ja yhdistymisvapaus** (HM 1919)
- [Rekisteröidyt puolueet](#)

Puolueen rahoitus, milj. € (t. 4)

- **Suora puoluetuki:** 172 830 €/edustaja
= n. 35 milj. € yhteensä
- **Vaalituki**
- **Kansanedustajien avustajat**
- **lisäksi yksityisiltä kansalaisilta, järjestöiltä ja liike-elämältä**

Näin puoluetukien määrä muuttuu vuositasolla uuden eduskunnan myötä. MTV

KANSALLINEN KOKOOMUS (KOK)

- **Kokoomus tahtoo, että Suomi on reilu yhteiskunta, jossa pidetään yhdessä huolta niistä, jotka eivät pärjää, mutta jossa annetaan tilaa myös pärjätä. E erityisen tärkeää on ajatella myös tulevaisuutta - sitä, millaisen maan me jätämme nuorille ja lapsillemme.**
- www.kokoomus.fi
www.kokoomusnuoret.fi
www.tuhatkunta.fi

SUOMEN SOSIALIDEMO-KRAATTINEN PUOLUE (SDP)

- **Sosialidemokratian päämääränä on vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden oikeudenmukainen yhteiskunta. Ympäristöstä ja jokaisesta ihmisestä pidetään huolta. Oikeudenmukaisuus syntyy oikeuksien ja vastuun tasapainosta.**

- www.sdp.fi

- www.demarinuoret.fi

- www.sonk.fi

VASEMMISTOLIITTO (VAS)

- Vasemmistoliitto on yhteiskunnallista muutosta sekä oikeudenmukaista ja tasa-arvoista kehitystä haluavien ihmisten muodostama poliittinen liike. Liikkeen toiminta rakentuu kolmen keskeisen arvon - vapauden, demokratian ja sekä sosiaalisesti että ekologisesti kestäväen kehityksen - perustalle.

- www.vasemmistoliitto.fi
www.vasemmistonuoret.fi

vasemmisto

RIKKAUTTA JOLLA ON ARVOA

VIHREÄ LIITTO (VIHR)

- **Vihreän liiton tavoitteet perustuvat ihmisten ja luonnon kumppanuuteen, ihmisten yksilölliseen vapauteen ja keskinäiseen tasa-arvoon, väkivallattomuuteen sekä kansalaisdemokratiaan. Näitä arvoja kunnioittaen on asteittain siirryttävä inhimillisesti ja ekologisesti kestävään yhteiskuntaan.**
- www.vihreat.fi
- www.vino.fi

Vihreät De Gröna

PERUSSUOMALAISET (PS)

- **Perussuomalaiset on kansallismielinen ja EU-kriittinen puolue, joka tukeutuu kristillis-sosiaaliseen arvopohjaan. Perussuomalainen aatemaailma edellyttää, että yhteiskunnan jäsenillä tulee olla oikeus ihmisarvoiseen elämään. Jokainen kansalainen on yhtä ainutlaatuinen ja arvokas. Kukaan ei ole syntynyt tänne turhaan, kaikkia tarvitaan. Mahdollisuus työntekoon sekä sosiaaliseen turvallisuuteen taattava jokaiselle Suomen kansalaiselle. Perussuomalaiset on turvallinen, rakentava ja epäkohtiin tehokkaasti puuttuva vaihtoehto.**
- www.perussuomalaiset.fi
www.ps-nuoret.net

RUOTSALAINEN KANSANPUOLUE (RKP)

- **Hyvinvoinnin ja oikeudenmukaisuuden edellytyksenä on yksilön hyväksi toimiva yhteiskunta, yksityiseen aloitteellisuuteen perustuva ja ympäristön huomioon ottava talous, yksilön kehittymisen mahdollistava koulutusjärjestelmä sekä kattava mutta aktivoiva sosiaaliturva. Yhteistyössä muiden puolueiden ja kansanliikkeiden kanssa Rkp toimii rauhan, vapauden, oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon ja suvaitsevuuden puolesta.**

- www.rkp.fi
www.su.fi

SUOMEN KRISTILLISDEMO-KRAATIT (KD)

- **Kristillisdemokraattien ihanteena on oikeudenmukainen, ihmisarvoa kunnioittava ja yhteisvastuuta toteuttava yhteiskunta. Sen tavoitteena on koota kaikki yhteiskunnasta kiinnostuneet poliittiseen työhön, joka perustuu kristilliselle maailmankatsomukselle.**

- www.kristillisdemokraatit.fi
- www.kdnuoret.fi

SUOMEN KESKUSTA (KESK)

- **Keskusta on nimensä mukaisesti poliittiseen keskustaan kuuluva, aatteellisesti omaleimainen puolue vasemmiston ja oikeiston välissä. Keskustalaisuuden lähtökohtana on usko ihmisen henkisiin voimavaroihin, inhimillisyyden, yhteisvastuun ja suvaitsevaisuuden tärkeyteen.**

- www.keskusta.fi

- www.keskustanuoret.fi

- www.kol.fi

Keskusta.fi